

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

**Po pošti prejeman veljá:** Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.  
**V administraciji prejeman veljá:** Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.  
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

**Naznauila** (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

**Rokopisi** se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

**Vredništvo** je v Semeniški ulici h. št. 2.

**Izhaja vsak dan**, izvemši nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 14.

V Ljubljani, v ponedeljek 19. januarja 1885.

Letnik XIII.

## Podjetništva na slovenskih tleh.

*Kritičen razgovor.*

Spisal Frane Podgornik.

(Dalje.)

Dva domača združena podjetnika imata že to zaslugo pred dvema osamljenima domačima spekulantom, ker se ne lotita na domači zemlji ničesa, kar bi bilo ali izostalo ali pa prišlo v tuje roke. V tem pogledu je delniške družbe na Slovenskem podpirati, in več ko je delničarjev pri enem in istem podjetju, boljše je za narod. Prvič se dobiček deli na več strani in tako poprečno ugodno gmotno stanje bolj na široko množi. Tudi je dobiček v tem, da se ne daje na posodo denar v oddaljene, tuje kraje ali v take hranilnice na slovenski zemlji, ktere dobiček odmerjajo proti narodu, ali pa da se ne posojuje narodov denar tujim podjetnikom na naši zemlji, ki z našim kreditom potem dobiček na tuje raznašajo. Potem pa ima večje število delničarjev glasovati in vplivati pri občnih zborih takih delniških društvih, in je večje število narodnih delničarjev poštovati kot interesovano nadzorstvo, da se ne sklene v narodnem oziru nič škodljivega. V obče so tako oprta podjetništva bolj na narod zavezana, ki potem na vse ukrepe in vse vedenje tudi moralno vpliva. Nadzorstvo ima itak vsako tako društvo, in tu bi morali slovenski delničarji vplivati, da pridejo v tako imenovani oskrbništvni ali upravni svet možje ne samo večaki, ampak tudi pravi narodni poštenjaki. V takem smislu deluje doslej, n. pr. banka „Slavija“, ustanovljena na Českem pa razširjena kot slovansko podjetje zelo tudi na Slovenskem. Kakor pri tem zavodu, bi tudi pri slovenskih podjetjih čisti dobiček služil ne samo za rezervni zaklad, ampak po razmeri tudi za narodne obče namene. Po tem takem bi dospeli že do visoke stopinje lastnega občegospodarskega gibanja, ko bi si snovali takih delniških društev, ktera bi se vtrjevala za solidna podjetja in

bi pod poštenim narodnim upravnim svetom delovala ne samo neposrednim vdeležencem, ampak tudi v prid narodu v obče, ker bi taka društva zaslužek dajala domačim ljudem, dobiček delila tudi domačincem in v občo narodno korist, ter bi se ne bilo nikdar bati, da bi tako vtrjena društva svojo moč porabljaljala proti narodni politiki.

Za take namene pa je potrebna v prvi vrsti prava organizacija. Rekli smo že, da brez par večakov bi Slovenci še sedaj ne imeli lepega števila posojilnic, ktere se okrepljajo tudi že s posebnim svojim glasilom in po poti posebnega društva, z imenom „Zveza slovenskih posojilnic“. Zato je treba skrbeti najprej za večje voditelje v ta namen, in nikakor ne škoduje narodnim podjetjem, ako jim pridobimo za začetek, pod našim nadzorstvom, za dobro plačo voditelje večake iz tujih krajev, če doma takih ni. Tudi nemški podjetniki se ne sramujejo pozvati na taka mesta strokovnjake s Francoskega in Angleškega. Na sploh seznanjenih z dotično stroko podjetij in v obče z narodnim gospodarstvom pa mora biti tudi nekaj narodnih mož, ki so v oskrbništvnem svetu; drugače bi jo utegnili zabresti gledé na nakupovanje in razpečevanje siruvine ali drugega blaga. Saj če ni strokovnjakov vmes, ki tudi poznajo gibanje konkurencije dotičnega blaga vsak hip, še ne vedó, kedaj prihrumi nad enaka podjetja polom ali kriza.

Ravno zato, ker nismo osamljeni, temveč v zvezi ali, bolje rečeno, v popolni zavisnosti od drugih sil, ki gospodarstvo vravnava, pospešujejo in zatirajo, je potreba posebne previdnosti gledé na samostojna domača podjetja, in tedaj samo taka snovati in množiti, v kterih je najprej varnost pred krizami bolj ali manj gotova. Ker pa po sedanjem sistemu narodnega gospodarstva vseh narodov absolutne varnosti pred krizami ni, je kaj naravno, da se tudi zarad te negotovosti rezervni zaklad pojedinim podjetjem

močno ukrepí in rajše do više stopinje določi. Sicer pa je za narodna delniška podjetništva in še bolj za narodne interese tolažba v tem, da bi slovenski podjetniki v resnici samo potrebna in varna podjetja oživljali. V ta namen bi morala podjetniška gibanja stati pod zanesljivo ne samo specijelno kontrolo dotičnih podjetij, ampak tudi pod nadzorstvom posebnega narodnega občegospodarskega odbora, ki bi se, recimo, vstvarjal in dopolnjeval iz odbora skupnega, do zdaj še ne oživljenega narodno-političnega društva, s sedežem v primernem središču, recimo toraj v Ljubljani. Po nalogi, ktero bi onim nadzorovalnim možem odmerili, bi moralo skupno narodno-politično društvo že najprej iz tega namena sprejeti nekaj narodnih poštenjakov, ki bi bili popolnoma vsaj občegospodarsko izobraženi in kterih bi bil vsaj po en ud še posebe izurjen ali v velikem zemljiškem gospodarstvu ali v velikih obrtnijskih oddelkih, veliki trgovini, pa tudi v prometni tehniki. Ta nadzorovalni narodni občegospodarski odbor, ki bi obsejal ude iz raznih slovenskih pokrajin, bi moral vedeti ali vsaj poizvedovati, kako bi se dalo kako podjetje, ki nese in je v tujih rokah, odkupiti za narodna delniška društva, še bolj pa preiskavati in izpoznovati, kje bi bilo možno še kako podjetje vstanoviti, ter presojevati, koliko važnosti in vstrajnosti bi kazala nameravana podjetja v bodočnosti. Tako bi se slepo ne vstanovljalo, in narod bi dobival polagoma zaupanje v posebno strokovnjaško postopanje narodnega podjetništva.

Taka zahteva je nekako vzorna, ali analogije dejanske ima na veliko strani v državnih podjetjih in drugih na široko podprtih, zasebnih delniških družbah; tedaj nemogoče ni, in kar obstaja za pojedine družbe, bi moglo obstiniti se tudi za skupnost enakih družb pod zaščito narodnega nadzoroovanja.

Kar se tiče dobičkov, bi delničarji ne bili na slabem, ker podjetniki bi bili v vsem narodu ali bi bil prav za prav podjetnik narod sam, ki bi imel

## LISTEK.

### Kulturno-zgodovinski tipi ter zakoni njih gibanja in razvoja.

(Dalje.)

Tako slabe vspehe mnogi pripisujejo temu, da se rimska civilizacija ni širila po mirnem potu občevanja in izročitve blage civilizacije, a le s silo, ki je vničila politično neodvisnost in narodno samostojnost. V tem je nekaj resnice, pa vendar ne vse, kakor kažejo primeri, ki smo jih že in jih bomo še naveli. Za civilizacijo najsposobnejše germansko pleme, Goti, je pridrla od Italije, razdjaljo rimsko cesarstvo, osnovalo državo, na čelu ktere je bil eden najmodrejših vladarjev, Teodorik. On se je prizadeval pomiriti premagovalec s premaganimi in prvim vcepiti rimsko civilizacijo. Ali kakšen je bil vspeh? Goti preblizo rimske civilizacije so bili omamljeni z njenim bleskom ter niso mogli razvijati dalje svojih načel — tujih si pa tudi prisvojili niso, s svojo narodnostjo so izgubili tudi svojo politično silo. Blizo 300 let je ležal mrak barbarstva nad Evropo, predno se je okrepečal nov kulturno-zgodovinski tip s svojimi načeli, ki je zamogel obračati sebi v korist plodove

prejšnje minule civilizacije, ki iz daljave ni tako mamila s svojim bleskom. Veliki zakonodajatelj hebrejskega naroda je očitno bolje razumel od Teodorika zakone zgodovinskega razvoja, ko je prepovedal svojemu narodu stopati v tesne zveze z okrog naseljenimi narodi, stoječimi na višji kulturni stopinji, da bi od njih ne sprejeli običajev in navad ter ne zgubili svoje samobitnosti. Primer Gotov dovolj jasno kaže, da se načela kakega kulturnega tipa (ki bi pri samostojnem razvoju, prinesli bogate plodove) lahko popačijo in vničijo, ali nikakor ne zamene z načeli drugega kulturnega tipa — drugače kakor z vničenjem naroda samega; t. j. da narod izgubi samostojno zgodovinsko delovanje ter se preobrne v etnografični material, da vstopi v sestav nove narodnosti, novega kulturnega tipa.

Ali je toraj zgodovinsko delovanje, vspehi jednega kulturno-zgodovinskega popolnoma brez plodu za druge istočasne in prihodnje tipe? Ali moraji se tipi tako odtujiti eden od drugega, kakor kitajsko cesarstvo od ostalega sveta? Že višje smo bili povedali, da tipi, ki prijemajo kulturo drug od drugega, dosežejo večje vspehe od osamljenih. Kako se pa mora vršiti to prijemanje? Zgodovina nam kaže, da kultura kakega kulturnega tipa ne prehaja k drugemu tipu, s tem pa še ni rečeno, da bi nič ne

vplivala na drugo civilizacijo. Sedaj pa pogledimo sposobne, po kterih se razširja civilizacija. Najprostejši način je, da se presaja v druge dežele po kolonizaciji. Na ta način so izročili Feničani svojo civilizacijo Kartagini, Grki južni Italiji in Siciliji, Angleži severni Ameriki in Avstraliji. Ko bi bila kakšna občno človeška civilizacija, bi jo morali na ta način širiti, t. j. z iztrebljenjem vseh drugih narodnosti, ki bi jo utegnile samo zavirati, kakor se mora truditi kmet porovati plevel. Ker bi brez dvoma ustanovitelji take civilizacije jo najbolje hranili, bi bilo to širjenje civilizacije najnaravnejša metoda napredka. Ta metoda je bila vspešna v Ameriki, v drugih deželah bi pa vendar utegnila biti preradikalna, vendar bi morali narodom, ki bi ne spadali k občeloški civilizaciji zabraniti jej nasprotovati, ali z drugimi besedami vničiti njih politično samostojnost (če tudi z opijem in kanoni), premeniti jih s časom v etnografični material, mehki kakor vosek ali glina, ki se mu lahko vtisnejo vse oblike, ki mu jih dati hočemo.

Drugi način razprostiranja civilizacije je cepljenje. Na žalibog cepljenje civilizacije razumejo ljudje, ne znani s fizijologično teorijo, ne s sadjorejsko praktiko, v nekem tajinstvenem smislu, da bi priviti cep ali popek spremenil divjak v zlahtno drevo, ali celo

toraj tudi moč, iz čistih dohodkov sebi deleže določevati. Ravno zagadelj pa, ker bi podjetja ne bila spekulacijska, ampak narodna, bi tudi blago, kolikor bi ga narod teh podjetij potreboval, dobival po pošteni ceni v razmeri z drugimi podjetji. Na zunaj bi se tako blago pa tudi laže razpečevalo brez narodove izgube, ker bi po vsi osnovi ne gledali toliko na velik dobiček, kolikor na to, da bi neugodno konkurenco laže premagavali in se tako brez gmotne zgube, vedno pa z narodno-političnim dobičkom vzdrževali.

Dobiček tudi v gmotnem bi pa vendar nastal ne samo delavcem, temveč tudi narodu, kateremu bi delavne moči doma v veči meri ostale, nego sedaj, in bi se narodne ohranile, ne pa popačile, kakor na tujem. Kmetje sami bi zlasti pri tovarniških delavcih tudi imeli dobiček od tega, da bi v obliži tovarn več svojih pridelkov prodali za boljo ceno, nego zdaj v mestih. Tako bi bila tedaj prav osnovana narodna podjetja v še veči dobiček, nego je zdaj izguba vsled tujih podjetništev.

(Dalje prih.)

## Politični pregled.

V Ljubljani, 19. januarja.

### Notranje dežele.

O jugoslovanskem klubu v državnem zboru vzbujajo, da se bo menda še le v bodočem novem državnem zboru ustavil. Mi se ga iz konservativnega stališča nikakor ne moremo veseliti, ker smo o njem prepričani, da ne bo kaj prida opravil, kajti premalo bi bilo dotičnih gospodov poslancev, da bi se ves ostali državni zbor oziral na njihove zahteve, kar nas povsod skušnja uči. To bi bila, ena. Druga je pa ta, da se mu mislijo pridružiti tudi primorski Lah. Da mu le-ti ne bodo koristili dopovedujejo nam doseďanje skušnje, in ni prav nobenih drugih dokazov potreba. Sicer pa kaj hočejo Lah v jugoslovanskem klubu? V državnem zboru velja edino le moč; ondi vlada popolnoma še tako zvani „Faustrecht“, t. j., kdor ima več glasov, tistega težnje se uslišijo, manjina mora tiho biti in naj bi imela še tako opravičene želje, ako namreč tako večina zahteva. Slovenci smo sedaj v državnem zboru zastopani v večini, smo v zvezi s konservativnimi Nemci, Čehi, Poljaki itd. pod vodstvom izkušnega poslanca našega grofa Hohenwarta. Kar se bo za nas doseči dalo, dosegli bomo tukaj v tej skupini in pod vodstvom tako odličnega moža, ki ima celó na cesarskem dvoru svoj vpliv, mnogo več, kakor pa pod vodstvom kterejakoli drugih poslancev. Kaj pa nam bo koristil samostojen klub, ako se bodo tako malo nanj ozirali, kakor se sedaj ozirajo na zahteve združene levice, ki je vendar le še mnogo krepkejši klub, kakor pa bi bil naš nameravani. Zadovoljni bodimo, da smo v tako dobrem položaju v državnem zboru, kjer se še vendar nekoliko na nas ozirajo; ako bi imeli svoj klub, bi se pa prav nič. Hohenwart bi nas, izstopivše iz njegovega kluba, popustil in živa duša bi se za nas ne brigala več.

V hrvaškem deželnem zboru oglasil se je poslanec Barčič in je Madjarom take levite bral, da je še celó Starčevića prekosil, ker se je znal bolj dostojno izraziti. Rekel je: „Od kar imamo dualizem, Ogerska vedno na škodo Hrvaške postopa. Baron Rauch dal nam je nesramni akt, kterelega vi pogodbo zavete, češ, da je na blagor domovine.

Sedaj se njegova politika nadaljuje. Tukajšna vlada podpira ogersko in poslanci v skupnem državnem zboru podpirajo obe vladi. Naši Primorci (hrvaško Primorje namreč) zaničujejo take izdajalce ter se nađ njimi maščujejo. Zaslužili ste, da bi se maščevali nađ vami in k temu vam še pripomore ogerska država, država zunanjega blišča in notranje beračije. Naši hrvaški kapitani morajo služiti v podrejenih službah in davki, ki so jih naši gospodarji ladij po dvakrat plačali, se jim še sedaj niso povrnili, če tudi jih že leta in leta tirjajo. Naša trgovina hira od leta do leta in bo kmalo na beraški palici. (Na levi: Vse je do pičice res!) Starčević vpraša: „Kako se že pravi taki državi?“ Barčič nadaljuje: „Starčević ima prav! Roparska zadruga je taka država. Velika sreča je bila tedaj za Hrvaško, ko jo je vodila železna roka avstrijskega generala Ramberga! Kajti vsekako je taka vlada boljša memo nenravne, spridene in nepravično-vstavoverne madjarske vlade. Na Hrvaškem se dandanes nagrada ne daje poštenju in značaju, pač pak klečeplastvu. Naš deželni zbor ni družega nego zavarovalno društvo za madjarske postavne, ki so vedno proti narodu obrnjene. Zato bi nam bila stroga pa pravična vlada, kakor smo jo imeli pod Rambergom mileja, nego spridena vstava, ki nam narod kvari in vničuje. Ta vstava narod do vstaje tira in do obupnosti! Država šteje 300.000 vojakov, ktere lahko proti mirnim prebivalcem nahujska. Rečem vam, da je soparica v kotlu do skrajne mere napeta. Mi jo hočemo čuvati in ventil odprt imeti, dokler se ne pričenejo žalostni dnevi za to monarhijo. Kedar bodo pa tisti tukaj, tedaj bomo pa ventil zaprli, in ga s klinom zabili, da bo napeta soparica kotel raznesla in državo na tisoč koscev zdobila, kar se bo morda že v teku letošnjega leta zgodilo, kajti ovi čas ni več daleč.“ Da se vse to ne bo zgodilo, razumé se samo po sebi; da je pa na Hrvaškem mnogo gnjilega, kar narod težko gleda in vendar gledati mora, je pa povsem resnično.

### Vnanje države.

Ker je po nekterih državah ropanje cerkvenega posestva še vedno na dnevnem redu, obrnila se je propaganda pisмено do škofov celega sveta, ter jih opominja na ugovor pri ugrabi cerkvenega nepremičnega posestva od državnih rok. Dotično pismo povdarja, da namreč ravno dandanes sv. Cerkev še več potrebuje darov tega sveta, da ji je mogoče velike misijone po drugih delih sveta zdatno podpirati. Potrebovala jih bode pa še bolj, ker bo vsled današnje oživele naselbinske politike, ktere so se skoraj vse velesile poprijele, misijonov še vedno več potreba. Velika škoda v tem smislu se godi posebno na Laškem misijonom, kjer se je država polastila samostanov, ktere je većinoma razpustila, bogoslovce jela je pa med vojske vtikati. Vsled tega je pomanjkanje duhovnov ondi že sedaj tako občutljivo, da se morajo laški misijoni z misijonarji drugih narodnosti popolnjevat. Sveta dolžnost je toraj vsakega katoliškega kristjana, pravi pismo nadalje, da po svoji moči zavod za razširjanje sv. vere (propaganda fide) podpira, kar najlaglje stori z malimi doneski pri oskrbništvih, kakoršna so po eno ali dve v vsakem cesarstvu nastavljena. Leta oskrbništvu so se nastavila lansko leto, ko se je laška država propagandinih milijonov polastila in sicer so se ustanovila iz tega namena, da se od slej na dalje premoženje, ki je za razširjenje sv. vere in omike namenjeno, ne bo nikdar več na Laškem nahajalo, temveč bo po vsih katoliških državah razdeljeno pri dotičnih nuncijskih.

Novica, ki smo jo v soboto dobili po brzojavnem potu iz Berolina, da se je namreč nemška vlada za Brindisi določila, kjer misli nemško parobrodno društvo z državno podporo ustanoviti, pravijo, da ni resnična. Drug telegram od ravno tistega dne jo popolnoma zanika, rekoč, da nemška vlada

do sedaj še ni ničesar sklenila in tudi skleniti ni zamogla, ker ni še dotična postava dokončana in potrjena. Še le potem, kedar se bode ta pred vsem drugim potrebna zadeva dognala, določilo se bode, kje da se naj napravi nemško od države same podpirano parobrodno društvo ali v Trstu, v Genovi ali pa kje drugje. Da bi se nemška vlada res za Brindisi, do sedaj še jako neznatno in nepomenljivo pomorsko mesto v južni Italiji ob jadranskem morji ležeče odločila, nikakor ni tako neverjetno, kajti Brindisi ima železnico, ki ni družega nego podaljšana proga železnice, ki iz Nemškega preko Švice in St. Gottharda v Milan pelje. Ako bo toraj Nemčiji na tem ležeče, da iztočno azijsko trgovino od Avstrije popolnoma na svoje kraje spravi, vstanovila bo svojo začetno dotično postajo ali v Brindisi ali pa v Genovi, nikakor pa ne v Trstu. Tukaj se bo pa ravno Avstriji prekrasno polje konkurence odprlo, če ga bo znala porabiti. Podržavljenje „Lloyda“ namreč, da se mu ob enem za daljše vožne v Indijo napravijo novi hitri parniki, ki bodo namesto sedanjih počasnih tjekaj vozili in pa nemudoma zgradba, t. j. podaljšanje državne železnice iz Ljubljane preko Dolenjske in Bosne od Sarajeva dalje do Mitrovice. Da bo blago po tej poti v Solunu oddano, poprej prišlo na svoje mesto na Nemškem ali Francoskem, kakor pa preko Brindisija ali Genova nam ni treba dokazovati. Kdor se je vozil po morji in pa po železnici, vedel bo takoj, da se po železnici hitreje vozi!

Na Nemškem polastila se je redarstva in orožnikov nekaka mrzlica. Povsod po večjih mestih je vse na nogah, po kolodvorih se redarji, orožniki, detektivi in višji redarski častniki komaj drug drugemu izogibajo, toliko jih je. Vlaki se vozijo iz Frankfurtu do vseh postaj zaklenjeni, ter se vozovi še le po prihodu odklenejo, popotniki se pa natanko pregledajo, in vsakega, kdor nima dokazov pri rokah, kdo da je in kam se pelje, takoj zaprejo. Posebno v Manheimu jih je na ta način vže več pod ključem. Ves ta nered, in vsa silna marljivost redarska velja morilecu višjega redarskega nadzornika Rumpfa, kterelega so nedavno mrtvega našli t. j. umorjenega pred njegovo hišo. Da ta umor ni bil navaden roparski, temuč v pravem pomenu političen umor, spričuje nam to, da pri Rumpfju niso ničesar pogrešili, ne denarja, ne ure, ne zlate verižice. Vse so mu lopovi pustili, le življenja ne. Življenje njegovo zdelo se jim je najvišje vrednosti in le tega so se polastili. Rumpf se je v minulem letu v neki anarhistični pravdi posebno odlikoval in je s svojimi izjavami mnogo anarhistov pokopal. Tedaj so mu anarhisti prisegli smrt, ktero so mu tudi nekaj dni poprej v svoji razsodbi v posebnem dekretu naznanili. Kar so obetali so tudi vestno spolnili, takoj na to so pa zginili, da ni ne duha ne sluha za njimi. Da bi jih dobili, razpisali so 10.000 mark darila na morilce, toda tudi tej lepi nagradi je silno majhna nada na kak vspeh, kajti anarhisti so postali previdni, kakor vrabci na strehah. Skušnja jih je že zmodrila. Ako se ne zgodi kaj posebnega, kar bi redarstvo vtegnulo na sled spraviti, je pač malo upanja, da bi jih zasačili.

Mahdi se je poslužil jako neumne zvižaje, da bi bil prišel z lepo v Chartum. Pisal je namreč Gordonu, če bi mu dovolil v Chartum priti. Gordon pravi le, in se mu še nekoliko nasproti pelje s štirimi parniki do Amburnama. Tega pa Gordon ni naredil morda iz spoštovanja do Mahdija, kajti zdelo se mu je, da nima nič dobrega na mislih. Res se Gordon ni motil. Komaj se s svojimi parniki prikaže pri Amburnamu, ga od vseh strani Mahdijeve druhalí obspó in streljati začno. Streljali in naskakovali so Gordonove parnike s tako silo, da so enega celó potopili. Tudi Gordonovi vojniki niso molčali. Tako so se jim streljaje upirali, da so jih konečno vendarle v beg zapodili. Mahdi mora še jako mlad biti, ako je mislil, da se bo na ta način Chartuma polastil in da bo na ta način Gordona opeharil, moža, ki

jablano v hruško, slivo v breskvo in narobe. V tem tajinstvenem smislu pa ni mogoče cepljenje ne v rastlinstvu, ne v kulturno-zgodovinskih tipih, kar smo že videli na večjih premerih. Cep ali popek, s katerim se cepi, nič ne spremeni svojstva divjakevega. Divjak ostane divjak, jablana jablana, hruška hruška. Cep ali popek pa tudi ohrani svoje poprejšnje lastnosti, samo da dobiva sok po rastlini, na ktero je cepljen, ter ga predela po svojih potrebah. Divjak postane samo sredstvo in poslužno orodje cepiču ali popku, umetni zajedelki, v korist ktere obrezujejo vejce, ki poganjajo iz divjaka samega, da bi ne odtegovale cepiču koristnih sokov. Tak cepič je bila Aleksandrija na egiptovskem deblu; in tako je hotel Cezar vepiti rimsko kulturo keltskemu deblu, ali je bilo to koristno za Egipt in Kelte, naj bralec sam sodi. Treba je, da trdno prepričani o ničvrednosti drevesa, da se odločimo na tako operacijo, da ga spremimo v sredstvu tujim namenom, ki mu ne pusté prinašati lastnega cvetja in sadja; moramo biti prepričani, da iz teh cvetov in plodov nič dobrega priti ne more. Naj bo kakor koli hoče, da cepitev ne koristi temu, na kar se cepi, ne v fizijskógičnem ne v kulturno-zgodovinskem smislu.

Naposled je še sposob vplivanja ene civilizacije na drugo: to je sposob, kakor sta Egipt in Fenicija vplivala na Grško, Grška na Rim, Rim in Grška pa na romansko-germansko Evropo. Ta vpliv je najbolj podoben vplivu zboljšanja zemlje na rastlinski, in zboljšanje piče na živalski organizem. Organizem ohrani svoje posebnosti, obrazovalno delavnost; samo boljša snov se mu podaja za orgánično ustrojstvo; vspehi so odlični. Ti vspehi so vsakikrat drugačni, ne pa samo ponavljanje starega, kar se zgodi, če se kak kulturno-zgodovinski tip žrtvuje po cepljenju drugemu, kar zahteva, da se radi vspeha porežejo vejce, ki poganjajo iz prvotnega debla. Le pri takih svobodnih odnošajih kakega kulturnega tipa k vspehom delovanja družega, da prvi ohrani svoj politični in socijalni ustvoj, svoje šege in navade, misli in čuvstva, kakor druge lastnosti, z eno besedo ohrani vso plemensko posebnost koristi vpliv ene civilizacije drugi. Pod takimi pogoji se zamorejo narodi kakega kulturnega seznaniti z vspehi družega in si prisvojiti isto, kar jim ugaja in leži zunaj narodnostnega kroga, kakor izvodi in metode deduktivnih znanosti, tehnične dovršenosti umetnje in obrtnije. Kar se pa tiče človeka in človeškega društva pa ne more

biti predmet prisvojevanja iz tujih civilizacij, ker bi se tu civilizacija mogla izneveriti lastnim načelom. Četrty zakon, sledeč iz naravne zgodovinske sisteme je, da je civilizacija, razvoj načel, nahajočih se v posebnostih prirodnega duševnega tipa pod vplivom okoliščin, tem raznoobraznejša in popolnejša, čem raznoobraznejše in neodvisnejše so narodnosti, ki sestavljajo kulturni tip. Najbogatejši in najpopolnejši civilizaciji ste bili grška in evropska.

Vzrok tej prikazni je iskati tudi v tem, da sti sestavljeni iz večjih samostojnih političnih celot, ki je vsaka v okviru grškega in evropskega tipa lahko razvijala samostojno svoje posebnosti. Tako so pripadali k grškemu doriško, jonsko in eolsko plemo, a k evropskemu anglo-saksonska, veliko-nemško, normansko in skandinavsko, francosko, špansko in italijansko plemo, ki so izšla iz rimskih in keltskih elementov, razpadlega rimskega cesarstva in pomešana z Germani prijala germanska načela. Vse druge kulture so pogrešale tacega raznoobrazja, zato so bili njih vspehi revnejši. Iz tega mislimo, da je jasno, da je raznoobrazni sestav pogoj dovršenosti življenja in razvoja kulturno-zgodovinskih tipov. Če se raznoobrazje tudi ne dá umetno izgojiti, kjer ni

si je svoje lavorike že na Kitajskem in v iztočni Indiji pridobil.

## Izvirni dopisi.

Iz Cérknice, 14. januarja. Dne 21. decembra p. l. bil je občni zbor „Narodne Čitalnice“, pri katerem bila je večina udov navzočih.

Zborovanje pričel je z nagovorom gospod predsednik, ter potem daljna poročila o društvenih zadevah prepustil gospodu blagajniku in gospodu tajniku.

Pri tem zborovanju volil se je nov odbor, ter je postal za prihodnje leto: gosp. Franc Gerbič, predsednik; gosp. Josip Milavec, podpredsednik; gosp. Anton de Schiava, blagajnik; gosp. Karol Dermelj, tajnik; gosp. Franc Zagorjan, knjižničar in gospodje Franc Šerko, Alojzij Pogačnik, Ivan Prudič, Matevž Završnik, odborniki.

Za zabavo naročili so se sledeči časopisi: „Edinost“, „Slovenski Narod“, „Novice“, „Slovenec“, „Ljubljanski List“, „Kres“, „Zvon“, „Brecelj“, „Presse“, „Kikeriki“, „Neue illustrirte Zeitung“, „Glasbena Matica“.

Da bode novo izvoljeni odbor vstrajno in nemahljivo deloval za narodno stvar in napredek našega društva, smemo zagotovljeni biti, zatoraj mu zakličem v imenu vseh tukajšnjih narodnjakov: „Živeli!“

Konečno bode izrečena presrčna zahvala gospodu podpredsedniku Josipu Milavcu, kateri nam prepušča brezplačno svoje prostore za čitanje, kakor tudi dvorani za veselice.

Veselic priredilo se bode letos več, kakor jih je bilo lansko leto. D.

Z Dolenjskega, 15. januarja. Če tudi so lansko jesen vremenski preroki napovedovali hudo zimo, ni se to do sedaj obistinilo. Nedavno je bilo čitati v „Slovenski“, da je po Gorenjskem snega, da ne vedó kam ž njim. Po Dolenjskem, vsaj po ravninah, pa ga želijo več, kakor ga je, da bi bila pota in cesta boljše za vožnjo. Ljubljanska pošta dohaja mesto ob treh še le okoli šeste ali sedme ure v Rudolfovo. In res se je tudi tem želja spolnila. Ko pišem te vrstice, coklja sneg, da je veselje. Le škoda, da gre na odtajana tla. To setvi ne bode koristilo. Oni, ki potrebujejo za svoje ledenice ledú, zdihujejo ter si želijo tudi hujši mráz. Se vé, da te želje nimajo reveži, ki radi z drvni štedijo, zlasti od kar so se v mestu tako zeló podražile. Ali kakor vsako leto bode skoraj gotovo tudi letos do konca zime ledú še v obilnosti.

Pa kdo bi-le o vremenu govoril, ki tako nikoli ni vsem po godu. Mar ni družih novic? Mnogo jih ni; nekaj pa vendar-le.

Začetkom tega leta v 4. in 6. dan januarija predstavljal se je tudi v Rudolfovem slavnoznani božični oratorij, ki je po glasbeni skladbi mojstersko delo. Priredil ga je g. J. Fischer, gimnazijalni direktor, v dvorani tukajšnje gimnazije na korist podpornemu dijaškemu društvu.

Če omenimo, da je skladba sama na sebi že mojsterska, da je bilo petje izborno, podobe izvrstno

potrebne etnografske osnove, vendar je pogoj pravnega razvoja, kjer se etnografski material nahaja. Preveliko politično razdrobljenje vntri kakega kulturnega tipa je pa tudi škodljivo, ker mu potem manjka sil braniti se vnanjih nevarnosti. To vidimo pri Grkih, kjer niso le majhne plemenske razlike, temuč večkrat celó slučajne okoliščine bile povod ustanovitvi novih držav; zato je bilo politično življenje Grške tako kratko, da je morala dokončati svojo civilizacijo pod tujim igom. Evropska državna sistema je v tem obziru mnogo boljše, ker zjedinijuje pogoje raznoobrazja in vnanje politične sile. Le v Nemčiji in Italiji je bilo politično drobljenje prestopilo meje potrebe, slabi nasledki so se kmalo pokazali ne samo v politični sili ali tudi v kulturi teh dežel. Ne samo politična in državna svoboda, a tudi literatura in znanosti se niso mogle dolgo razviti, da bile zgodaj krepko pognale svoje korenine; močno razvijati v Nemčiji so se še le začele sredi pretečnega stoletja. Večkrat se čuje, da je politično razdrobljenje v Nemčiji bilo garancija svobodnemu razvoju znanosti in literature; mi pa mislimo, da ko bi bil nemški narod politično zedinjen, bi te garancije niti treba ne bilo. (Dalje prih.)

razvrstene, — dvorana pa slabo obiskovana, ne moremo družega reči, kakor da tukajšni bivalci nimajo okusa za kaj lepega in blagega, ali pa da se jim ne zdé primerne za sedanjo brezversko dobo. Tudi znamenje časa!

Druga novica, ki je zabilježiti je ta, da imamo „Dolenjske Novice“, kakor je bilo v „Slovenski“ že omenjeno, da jih nameravajo v Rudolfovem izdajati. Prav tako, ko itak dandanes skoraj nihče ne more biti brez časopisa, bodi si gospod, bodi si kmet; vsak rad zvé kaj novega. Ravno ko to pišem, dobil sem drugo številko „Dolenjskih Novic“ v roke. Kakor kažete prvi številki, donašale bodo jako primerne in podučnega gradiva onim, ki ne čitajo družih časopisov, bodi si, da nimajo časa ali pa noveev za naročbo dnevnikov. Kakor smo čuli od strani, privabila je nizka cena (jeden goldinar) tudi precejšnje število naročnikov, baje že nad tisoče; toraj podvzetniki za letos ne bodo imeli denarne zgube. Le skrbeti je, da bodo tudi dobro vredovane na korist onim, kojim so namenjene. Vsekako je bila dobra misel, da se je osnoval tudi za Dolenjskega in sploh za Kranjskega kmeta časopis po najnižji ceni. Vendar smo pa prisiljeni gledé ugank, katerih rešitev se nahaja v drugi številki reči: Bolje nikakoršnih, nego so v prvi številki. G. J. Krajec, vrednik in lastnik, bo veliko bolje storil, da v prihodnje te in jedneke baže zagonetke vrže v papirni koš! —f.—

Iz fare Trnovske na Notranjskem, 16. januarja. Sprejmite, gospod vrednik, nekoliko vrstic iz našega kraja, če tudi ne zadevajo naše domače župnije, temveč sosednjo Jelšansko v Tržaški škofiji. Od Bistrice ali od Trnovega prideš lahko v eni uri na mejo kranjske dežele in v faro Jelšansko, ktera spada med največe istriške duhovnije, ker šteje 5558 duš. Prišteva se ona najstarejim duhovnijam v naših krajih in dokler ni bila Trnovska fara Ljubljanski škofiji pridružena je spadala v dekanijo Jelšansko. To faro Jelšansko je zadela britka zguba, ker umrl ji je 7. t. m., in 9. je bil zemlji izročjen njen spoštovani in ljubljeni župnik in do leta 1883 tudi dekan gospod Valentin Pušavie. Bil je sicer ranjki gospod Pušavie 77letni starček in je svojo službo že težko opravljal, vendar je bilo vsim faranom britko pri sreči, in marsiktera solza se je vtrenila, ko je naznanil zvon smrt ljubljenega dolgoletnega pastirja.

Rojen je bil ranjki gosp. Valentin Pušavie v Št. Jurju na Gorenjskem l. 1808; v mašnika bil je posvečen l. 1833, toraj zlatomašnik od l. 1833. Služboval je na Volovskem, v Trstvu, in blizo 34 let v Jelšanah. Ko je pri zadnji vizitaciji mil. Tržaški škof videl, da je pri slabem starčku volja sicer dobra, pa moči da so slabe, mu je pustil naslov dekana „ad personam“ ter imenoval prečast. gosp. župnika Hrušiškega J. Brecljnika dekana Jelšanske škofije. Ko je pokojni gosp. dekan Pušavie nastopil pastirstvo v fari Jelšanski, je našel vse v sila slabem stanu. Z velikim trudom je popravil kaplanijo, sozidal prostorno šolo, postavil novo župnijsko poslopje; in ko mu je pred nekoliko leti strela razrušila zvonik in poškodovala cerkev, je z velikimi stroški podaljšal in popravil cerkev ter prizidal ji veličasten zvonik. Koliko truda in skrbi je vse to rajnkemu prizadjalo, da je zamogel pri dobrih, sicer pa sila siromašnih Čičih taka poslopja sozidati, zraven tega pa še nove orglje in marsikaj družega cerkvi preskrbeti, to je le večnemu Bogu znano. Da je v tako velika dela mnogo svojega denarja zakladati moral, je iz tega razvidno, ker je mož pri vsi svoji skromnosti in varčnosti vendar v apostoljskem uoboštvu brez premoženja umrl.

Bil je ranjki usmiljenega srca do siromakov; kjer je videl pri ljudeh uoboštvo, je mnogokrat svoje zasluzke in tirjatve pustil neiztirjane. Dasiravno je mož toliko imel, da je komaj izhajal, vendar je vedno podpiral slovenske narodne družbe ter bil naročen na konservativne slovenske liste in je sploh rad in mnogo čital. Ako si le enkrat v njegovi družbi bil, si brž spoznal, kako ponižen, prijazen in omikan mož da je.

Kako je bil ranjki gosp. dekan Pušavie res spoštovan, je pokazal njegov pogreb. Vkljub mrzlemu zimskemu vremenu se je zbralo mnogo ljudstva, in 14 duhovnikov iz Tržaške in Ljubljanske škofije je spremljevalo rajnkega najprej v farno cerkev in potem na bližnje pokopališče. Gospod vikar Štefan Jenko je v ginljivem govoru načrtal življenje in delovanje rajnkega gospoda dekana in opominjal farane, naj mu sedaj in zanjprej

za neštivilne dobrote hvaležnost skažejo s tem, da se ga bodo vedno v molitvi spominjali.

Težko se je ljudstvo ločilo od groba moževega, kateri je bil toliko let dobri dušni pastir Jelšanski fari in gotovo ga bo vedno v hvaležnem spominu ohranilo. J. B.

## Domače novice.

(Slovenski državni poslanci) so se većinoma danes odpeljali na Dunaj, kjer se jutri zopet prične državni zbor.

(Soaveja) pri c. kr. deželnem predsedniku g. baronu Winklerju v soboto zvečer bila je jako živahna in sijajna. Povabljeno je bilo vse, kar je v Ljubljani in okoli Ljubljane plemenitega imena ali se sploh po svojim dostojanstvu odlikuje. Prišlo je več nego 70 povabljenih, med temi mnogo krasnih dâm in so se vsi do 3. zjutraj v gostoljubni družbi g. deželnega predsednika in njegove gospé jako dobro imeli.

(G. Hočevnar,) c. k. vladni svetnik, o čegar nesrečnem padu smo v sobotnem listu poročali, zlo-mil si je desno nogo in se je ob enem tudi na desni roki hudo poškodoval. Prvo pomoč dobil je v Alojzijevejšči, kamor so ga bili prenesli. Zdravnika stam u gg. dr. Keesbacher in dr. Fuchs. Ako pojde vse posreči, ozdravil bo g. Hočevnar nekako v šestih tednih.

(Iz Ajdovice pri Žužemberku) se nam poročá: Po novejši naredbi imamo zanjprej svoj sodnijski in davkarski okraj v Žužemberku, kamor nam je pač vsem mnogo bližje kakor v Trebnje. Toraj pa tudi cerkveno in občinsko predstojništvo na Ajdovici ne more posihmal več imeti, svoje pošte v Dvoru, ampak v Žužemberku. Sicer pa nič novega; če poročam, da pri nas zima ni prehuda, pač pa sneg velik, vam nisem povedal gotovo nič novega.

(To ga bomo!) pili namreč drugo leto, ker bodo vina velika in po ceni, ako bo res, kar govori vremenski prerok v „Edinosti“. On trdi namreč, da kedar je v enem mesecu dvakrat polna luna, takrat se je najdati toliko vina, da ljudje ne vedó kam ž njim. Kolikor prej pa se v letu to zgodi, tim večji je neki vpliv na trto. Prej kakor v januarju pa to menda nikakor biti ne more, in glejte ravno letos smo imeli polno luno na novega leta dan in jo bomo imeli na 30. januarja zopet. To, pravijo, bo na trto tako vplivalo, da bo toliko vina rodila in tako dobrega, da se ga bodo še pozni vnuki spominjali. Naj si vsak napravi voz, kamor hoče, da tega ne bode pozabil!

(Ni imel sreče) ne v tem in ne v onem stanu, Tržaški c. kr. auskultant g. Božidar Danilo, ki se je te dni ondi preselil iz solzne doline v boljše domačijo onstran groba, kjer kozé nimajo nobene moči več, ktere so mu tukaj toliko opraviti dale, da so ga tje kaj spravile. Le-ta gospod je bil v svoji mladosti trgovec, potem je postal jurist. Več nego 40 let star izvršil je juridične izpite in je bil potem za koncepienta pri nekem advokatu. Tudi tukaj mu ni kazalo in če prav oženjen, vstopil je za praktika k c. kr. sodnji, kjer je srečno dosegel dostojanstvo auskultantovo in pravijo, da že ni imel več daleč do pristava, ko bi ga ne bile kozé pobrale. Zapustil je nepreskrbljeno ženo in troje otročičev.

(„Lloyd“) jel se je gibati, če tudi že ob enajsti uri. Dal si je napraviti v Trstvu, v lastni ladjedelnici lep, velik in sedanjim zahtevam časa primeren parnik „Amphitrite“, ktereга so minuli teden v Tržaški luki poskušali. Prostora ima za 86030 meterskih centov blaga in pa za 600 popotnikov. Gledé hitrosti prevozi vsako uro 15 morskih milj, toraj skoraj blizo 4 ure. Razsvitljen je z elektriko. Tukaj je zopet dokaz, da se tudi doma kaj dobrega napraviti dá in da ni le edino tisto veljavno, kar nam iz Bruselja, Pariza ali Londona pride.

(Dva kandidata) imenujeta se za spraznjeni predsedniški stol c. k. primorske višje sodnje. Prvi je sedanji predsednik deželne sodnje v Inomostu, dr. Ed. vit. Ferrari, ki je v Trstvu že služboval za višjega državnega pravdnika. Drugi pa zopet pravijo, da bi vtegnil kmalo dr. Defacis postati.

(Po sili — krstili) so na Furlanskem v Sacileti nekega dečka Petra Cantarina. Kakor „Tr. Tagblatt“ vé, je c. k. okrajno glavarstvo v Gradiški komisiji obstoječi iz č. g. kaplana Alojzija de Stefan o, srenjskega slug e Colossetija, babice Avian in dveh občinskih stražnikov, zaukazalo, da

mora omenjenega dečka krstiti. Velika množica ljudi se je krstu protivila in komisiji grozila, da „tukaj ne bodete krščevali, če tudi cel eskadron kavalerije krševati pride“. Uporniki so se zaradi tega žuganja 14. t. m. v Gorici pred okrožno sodnijo zagovarjati morali zaradi hudodelstva javnega nasilstva, in so bili obsojeni trije upornih Furlanov po 14 dni poostre- nega in trije po 10 dni navadnega zapora. Zarad prestopka § 314 v ravno tisti zadevi obsodili so dalje enega na 8 dni in tri po 4 dni zapora. Izmed 13 zatoženih oproščeni so bili samo trije. Vzroka ni povedanega, zakaj da so se branili zakramenta sv. krsta.

## Razne reči.

— Javnih bolnišnic je bilo leta 1883 na Českem 58, na Moravskem 6, v Šleziji 2, v Galiciji 26, v Bukovini 3, v Dolenji Avstriji 23, v Gorenji Avstriji 5, na Solnograškem 1, na Tirolskem 10, na Vorarlberškem nobene, na Štajarskem 12, na Ko- roškem 2, na Kranjskem 1, na Goriškem 1, v Trstu, v Istriji 2, na Ogerskem 31, na Sedmograškem 9, na Hrvatsko-Slavonskem 26.

— V Ahenu na Nemškem je slopeča to- varna za sukno 18. t. m. pogorela. Škoda je ve- lika, katero mora sedem zavarovalnic povračevati. Več stotin delavcev je v sredi zime brez zaslužka.

— Poldrugi milijon frankov pobral je Commendatore de Cotta, upravni svetnik pri „Banka d'Allessandria“ in — zginil. „Šel je po svetu — Bog vé kam!“

— Španjski boji z biki Nemcem na Ba- varskem niso več mirno spati dali. Na vsak način so na sv. treh kraljev dan nekaj enacega doma ob Tengernskem jezeru napraviti hoteli. Ker pa bikov ni bilo pri rokah, zmislili so se na krave. Borišče je bilo pripravljeno, silna množica ljudi je že čakala, godci so godli na vse pretege in kravi ste se tudi že prignali. Mirno ste stali vsaka v svojem kotu in naj sta se posestnika njina še toliko prizadevala, razdražiti jih, ni šlo, pa ni šlo! Kravama na nikak način ni bilo mogoče jeze vžgati. Slednjic se vendar jameta druga drugi približevati — sedaj bo —. Vse strmi, vse zija. Kravi, druga k drugi došli, na- mesto da bi se bili bosti jeli, pričnete si miroljubni glavi lizati — ljudje pa v smeh.

— Koliko je Rus vreden? Pred kratkim vračal se je ruski grof Uvarov s svojo ženo iz Si- cilije v Petrograd. Grof najel si je po leti ne daleč od Palermo vilo, iz katere je vsak dan hodil se spre- hajati s svojo ženo po divni okolici. Na nekem spre- hodu so oba napadli roparji sicilski, grofa so odvedli, ženo pa so spustili. Grofica je to policiji naznanila. Ta se je pa zastoj trudila povrniti ženi ljubljene- ga soproga. Tú vendar grofica čez nekoliko dni dobi dopis tega obsega: „Grof je popolnoma zdrav in se izpusti, ako plača grofica toliko, kot je Rus vreden. Plača se v 24 urah. Svetujem vam, da o tem listu policiji ne naznanjate.“ V dopisu je bilo tudi na- tanko zaznamovano, kam naj grofica novice za roparje položi. Grofica je takoj na tem mestu uložila 600 rubljev, oznamujoč v priloženem dopisu, da je 600 rubljev dosti solidna svota. Roparji so na to grofa izpustili. Ko se je ločil, so mu pa rekli: „Angleža ne bi niti za trojno to svoto izpustili; vam vendar kot Rusu ne prikladamo niti vrednosti 600 rubljev. Zato vas z veseljem izpustimo za to malenkost. Dobro se imejte.“

## Telegrami.

Zagreb, 19. jan. Poslanca Pavlović in Pavković izjavila sta se v deželni zboru pojasnevajoč svoje postopanje in sta prosila za odpuščanje s pristavkom, da naj predsednik preklicuje izključenje, kar se je tudi zgodilo.

Dunaj, 18. jan. Cesarica popelje se jutri (v torek) v Miramare, kjer bo osem dni ostala. „Tr. Tgbl.“

## Tuji.

17. januarja.

Pri **Maltč:** Wohl, Haine, Klaschk, Morawetz, z Dunaja. — Falk, Angreš, Trebisch, trgovci, iz Dunaja. — J. Schink, trgovec, iz Zagorja.

Pri **Slonu:** Müller, e. kr. stotnik s soprogo, z Dunaja. — L. Adler, iz Dunaja. — Nehuta, fabrikant z Dunaja. — Bruner in Löbel, trgovca, z Dunaja. — Janez Schaupt, trg. pot., z Dunaja. — Radoslav Delcott, učenik s sestaro, iz Sežane.

## Umri so:

15. jan. Marija Mohorč, branjevka, 54 let, Karlovška cesta št. 22, otrpnjenje srea.

17. jan. Ana Helebrand, mestna uboga, 83 let, Karlovska cesta št. 7, Marasmus.

V bolnišnici:

13. jan. Matija Velkavrh, gostać, 68 let, pljučnica. — Alojz Urankar, delavec, 28 let, jetika.

Izdajatelj in odgovorni vrednik **Jožef Jerič.**

14. jan. Marija Kozina, dekla, 39 let, vsled edema v možganih.

## Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

19. januarja.

Papirna renta po 100 gl.	83 gl.	— kr.
Sreberna	83	80
4% avstr. zlata renta, davka prosta	106	20
Papirna renta, davka prosta	98	25
Akcije avstr.-ogerske banke	863	—
Kreditne akcije	301	50
London	123	70
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	79
Francoški napoleond.	9	78
Nemške marke	60	35

Ravnokar je izšla in se dobiva v *Kato- liški Bukvarni* knjiga:

## Mladega Gašparja

življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil  
**J. S. Gombarov.**  
(Ponatis iz Slovenca.)

V osmerki 128 str. — Cena 30 kr.

## Hiša na prodaj!

V trgu Vipavskem prodaj se zidana, z opeko krita, deloma novo zidana, na leto okoli 400—450 gl. obresti nesoča, za vsaktero kupčijo, kakor tudi gostilno jako pripravna hiša, z mnogimi sobami, hlevi in jako lepim vrtom, borjačo in gojzdnimi pravicami. — Cena jej je 5050 gold. — Ponudbe naj se pošiljajo g. **Jo- sipu Prosenicu**, glavnemu zastopniku „Aziende“ v Ljubljani. (1)

## Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 25 kr., — domača 6 gl. 76 kr. — Rž 5 gl. 77 kr. — Ječmen 5 gl. 10 kr. — Ajda 5 gl. 44 kr. — Proso 6 gl. 10 kr. — Turšica 5 gl. 76 kr. — Oves 3 gl. 62 kr.

Št. 7615.

## Razglas.

Za napravo vino- in sadjerejske šole na Dolenjskem išče se primerno posestvo.

Vsled sklepa deželnega zboru kranjskega dne 14. oktobra l. 1884 se bode za napravo vino- in sadjerejske šole na Dolenjskem kupilo, oziroma v najem vzelo primerno posestvo, katero naj ima okoli 8 oralov vinogradov, ali vsaj 5 oralov vinogradov in blizu 3 orale za nasaditev novih vinogradov pri- pravnege sveta, potem okoli 2 orala sadnih in ze- lenjadnih vrtov, 10 do 15 oralov njiv in travnikov, in gojzda za domačo potrebo, zraven tega hišo in gospodarska poslopja, kolikor jih je za šolo treba.

Lastniki takih posestev, ktera so v ugodnem kraji za vino- in sadjerejo in blizu kakega mesta ali večjega selišča naj pošljejo svoje na kolek 50 kr. spisane ponudbe, katerim imajo priložiti katastralne mape in posestne pole z natančnim popisom po- sestva vred, zlasti hišnega poslopja gledé stavbine kakovosti, velikosti in števila prostorov za stano- vanje in z naznanilom najnižje kupne cene oziroma najemščine do

**31. marcija 1885. l.**

podpisanemu deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani dne 15. januarja l. 1885.

Thurn.

## Vožnji red c. kr. priv. južne železnice.

Z Dunaja v Trst.

Postaje	Jadrni vlak	Brzovlak	Poštni vlak	Mešan vlak	Osobni vlak
Dunaj . . . . . Odhod	7— zvečer	7— zjutraj	9-20 zvečer	1-30 popold.	—
Mürzzuschlag . . . . .	10-29	10-27	2-5 po noči	5-30	5-55 zjutraj
Gradec . . . . .	12-28 po noči	1— popold.	6-10 zjutraj	9-30 zvečer	10-50 dopold.
Maribor . . . . .	1-49	2-27	8-20	11-41 po noči	2-32 popold.
Celje . . . . .	3-15	3-55	10-30 dopold.	1-50	6— zjutraj
Laški Trg . . . . .	—	4-11	10-46	2-9	6-23
Rimske Toplice . . . . .	—	4-22	10-58	2-22	6-40 zvečer
Zidani Most . . . . .	3-51 zjutraj	4-45	11-40	2-50	7-11
Ljubljana . . . . .	5-12	6-14 zvečer	1-30 popold.	5-45 zjutraj	10-20
Postojna . . . . .	6-30	7-56	3-37	7-54	1-58 po noči
Nabrežina . . . . .	8-16	9-39	5-54	10-14 dopold.	5-40 zjutraj
Trst . . . . . Prihod	8-42	10-5	6-30 zvečer	10-50	6-30

Iz Trsta na Dunaj.

Postaje	Jadrni vlak	Brzovlak	Poštni vlak	Mešan vlak	Osobni vlak
Trst . . . . . Odhod	8-30 zvečer	7— zjutraj	10— dopold.	6-30 zvečer	7-45 zvečer
Nabrežina . . . . .	9-19	7-33	10-51	7-17	9-28
Postojna . . . . .	10-51	9-31 dopold.	1-21 popold.	9-51	1-44 po noči
Ljubljana . . . . .	12-7 po noči	11-2	3-7	12-20 po noči	5-25 zjutraj
Zidani Most . . . . .	1-24	12-50 popold.	4-59	2-22	8-15
Rimske Toplice . . . . .	—	1-2	5-11	2-35	8-33
Laški Trg . . . . .	—	1-13	5-22	2-47	8-50
Celje . . . . .	1-59 po noči	1-30	5-42	3-8	9-19 dopold.
Maribor . . . . .	3-29	2-57	7-58 zvečer	5-55 zjutraj	12-55 popold.
Gradec . . . . .	4-55 zjutraj	4-29	10-25	8-20	4-40
Mürzzuschlag . . . . .	6-57	7— zvečer	1-47 po noči	11-46 dopold.	9-35 zjutraj
Dunaj . . . . . Prihod	10—	10—	6— zjutraj	4-3 popold.	—

## Druge železnične zveze na Slovenskem.

Št. Peter—Reka.

Št. Peter . . . . . Odhod	7-5	9-20	9-40
Reka . . . . . Dohod	8-55	12-31	12-13
Reka . . . . . Odhod	5-45	4-30	8-15
Št. Peter . . . . . Dohod	8-12	7-56	10-20

Zidani Most—Zagreb.

Zidani most . . . . . Odhod	4-5	9-40	12-55	5-15
Zagreb . . . . . Dohod	6-33	9-12	4—	7-42
Zagreb . . . . . Odhod	8-8	1-15	6-40	10-10
Zidani Most . . . . . Dohod	10-59	4-20	11-20	1-4

Divača—Pulj.

Divača . . . . . Odhod	7-33	9-15	4-52	8-57
Pulj . . . . . Dohod	11—	1-15	9-46	12-10
Pulj . . . . . Odhod	5—	7-5	12-22	4-50
Divača . . . . . Dohod	8-15	11-46	4-26	8-22

Pragersko—Kaniža.

Pragersko . . . . . Odhod	3-35	9-35	8-10
Kaniža . . . . . Dohod	6-17	1-15	11-35
Kaniža . . . . . Odhod	2-45	11-20	5-20
Pragersko . . . . . Dohod	6-12	1-28	8-7

Nabrežina—Gorica.

Nabrežina . . . . . Odhod	4—	8-9	10-8	5-48	10—
Gorica . . . . . Dohod	6-40	9-4	11-23	6-59	11-37
Gorica . . . . . Odhod	5—	9-24	4-45	8-9	10-30
Nabrežina . . . . . Dohod	6-41	10-41	6-52	9-8	—

Maribor—Celovec.

Maribor . . . . . Odhod	3—	9-15	2-5
Celovec . . . . . Dohod	7-35	1-52	5-29
Celovec . . . . . Odhod	1-55	8-5	11-40
Maribor . . . . . Dohod	5-58	12-19	3—

Tisk „Katoliške“ Tiskarne v Ljubljani.